

Správa o činnosti pedagogického klubu

Prioritná os:	Vzdelávanie
Špecifický cieľ:	1.2.1 Zvýšiť kvalitu odborného vzdelávania a prípravy reflektujúc potreby trhu práce
Prijímateľ:	Stredná priemyselná škola technická, Komenského 5, 085 42 Bardejov
Názov projektu:	Inovujeme a vzdelávame pre prax
Kód ITMS projektu:	312011Z527
Názov pedagogického klubu:	14a Klub učiteľov ČG
Dátum stretnutia pedagogického klubu	15.11. 2022
Miesto stretnutia pedagogického klubu	Stredná priemyselná škola technická, Komenského 5, 085 42 Bardejov
Meno koordinátora pedagogického klubu	PaedDr. Zuzana Hiščárová
Odkaz na webové sídlo zverejnenej správy	https://iavpp.spsbj.sk/

MANAŽÉRSKE ZHRNUTIE:

Stručná anotácia

Členovia klubu diskutovali o aktívnom prístupe žiaka a pedagóga k práci s odborným textom, o využití niektorých techník čítania a sumarizovania obsahu textu do písomnej aj ústnej podoby a o pozitívnej motivácii k práci s literatúrou odborného charakteru.

Kľúčové slová:

odborný text, literatúra, práca s textom, žiak, pedagóg, metóda, technika, postup, poznámky, relevantnosť, irelevantnosť

Zámer a priblíženie témy písomného výstupu:

Cieľom nášho úsilia je viesť každého žiaka našej odbornej školy k presvedčeniu, že byť čitateľsky gramotný aj v oblasti formálnych odborných dokumentov je preňho prínosom aj nutnosťou v jeho budúcom povolání.

HLAVNÉ BODY, TÉMY STRETNUTIA, ZHRNUTIE PRIEBEHU STRETNUTIA:

Otvorenie stretnutia Klubu učiteľov čitateľskej gramotnosti

Koordinátorka Klubu učiteľov čitateľskej gramotnosti otvorila stretnutie klubu, privítala členov klubu a oboznámila ich s témou stretnutia – „Porozumenie textu“. Rámcovým programom stretnutia bola „Práca s odborným textom“.

Diskusia, výmena skúseností, návrhy odporúčaní na zmeny v skvalitňovaní vzdelávania

Na tomto stretnutí členov klubu sme sa zamerali na tému odbornej literatúry a práce s ňou na stredných školách. Každý z nás má skúsenosti s rozborom textu pri výučbe a uvedomuje si, že práca s odborným článkom vyžaduje dávku úsilia a koncentrácie u žiakov. Stretávajú sa tu s odbornou terminológiou a štylizáciou textu, odlišnou od prózy, poézie, bulvárnych článkov a pod. Funkcia odborného štýlu je odborne-informatívna, preto má čitateľa informovať a poučiť ho vo vybranej odbornej oblasti. Informácie tohto charakteru by mali byť správne a fakticky presné. Odborné články, určené pre študentov stredných škôl sú štylizované primerane ich veku a intelektu, preto pri pravidelnom nácviku práce s takouto literatúrou by mali textu ľahšie porozumieť. Jednou z možností štúdia odborných textov je **metóda SQ3R**, o ktorej nás na predošlom stretnutí stručne informovala členka nášho klubu. Metódu vytvoril Francis Pleasant Robinson v roku 1946. Tento americký pedagóg a psychológ celé roky učil vysokoškolských študentov aj vojenský personál, ako sa učiť z učebníc. Robinsonova technika pomáha študentom efektívne čítať texty a je vhodná najmä pre prácu s populárno-náučnou a odbornou literatúrou. Jej podstata spočíva v piatich krokoch:

S= survey (prehľad, prieskum). Ak žiaci získajú určitú predstavu o texte, zvyšujú si šance na rýchle pochopenie jeho obsahu. Znamená to hľadanie informácií o jadre témy, autorovi, jeho motivácii, literatúre, ktorú použil pri písaní a pod. Takto si publikáciu alebo článok dokážu žiaci lepšie zaradiť do daného odboru, čo v našom prípade bolo staviteľstvo. Študenti tohto odboru sa orientujú v danej oblasti, preto boli odbremenení od zdĺhavého vyhľadávania informácií. Keďže ich čakala práca s manuálom, nebolo potrebné zisťovať ani fakty o autorovi textu.

Q= questions (otázky). V tejto fáze Robinson svojim žiakom odporúča zamyslieť sa nad tým, čo všetko už o téme vedia, text odložiť a pripraviť si otázky, viažuce sa k článku, príp. k publikácii. Otázky, na ktoré chcú pri čítaní spoznať odpoveď, si zapíšu. Rovnakým spôsobom odporúča pracovať aj s nadpismi, ktoré si žiaci môžu preformulovať na otázky.

R= read (čítanie). Text je potrebné si jedenkrát pozorne a dôkladne prečítať. Neskôr postupovať po častiach, robiť si poznámky a odkazy, vytvárať vlastné symboly a používať lepiace papieriky.

R= recite (reprodukcia, recitácia). Nasleduje zhrnutie obsahu s použitím týchto postupov: žiak odpovedá na vopred pripravené a zapísané otázky, predstavuje si, že obsah rozpráva niekomu, kto o téme nič nevie a vypracuje si myšlienkovú mapu s hierarchickým usporiadaním kľúčových pojmov.

R= review (pohľad späť). V záverečnej fáze žiaci porovnávajú výsledky s predstavami, ktoré mali pred čítaním. Mali by sa zamyslieť nad tým, či našli odpovede na položené otázky alebo či sa neobjavili nové otázky, ktoré motivujú k opakovanému čítaniu vybraných častí textu. Robinson odporúča vypracovať aj abstrakt, ktorý by v prípade potreby poskytol písomné zhrnutie prečítaného textu.

Podľa skúseností našich kolegov pedagógov nie vždy takýto postup prináša uspokojivé výsledky. Podstatnú úlohu tu hrá vedomostná úroveň žiaka a jeho prístup k činnosti. Ak ide o žiaka so slabším priemerom a zníženou schopnosťou koncentrácie, je práca s textom náročná preňho aj pre pedagóga a očakávané výsledky sa ťažko dosahujú.

Často využívanou pomôckou pri práci s textom je **podčiarkovanie a písanie poznámok**. Je dobré túto metódu učiť žiakov, ktorí ju nepraktizujú. Túto skúsenosť majú niektorí z nás, keď sa snažia so žiakmi najprv spoločne hľadať kľúčové slová, spoločne podčiarkovať, príp. farebne vyznačovať základné pojmy a informácie a pomáhať s písaním poznámok. Neskôr ich nabádame k samostatnej práci. V prípade použitia farebných zvýrazňovačov žiakom hovoríme, aby veľmi dôležité slová vyznačovali inou farbou ako

tie menej relevantné. Opticky tak vyzdvihnú dôležité pojmy, čo vedie k lepšiemu vnímaniu obsahu textu. Ak je však zvýrazneného alebo podčiarknutého priveľa, stráca táto technika zmysel, pretože všetko je na rovnakej úrovni a nič v texte nevyniká.

Písanie poznámok využíva pri svojej práci mnoho pedagógov. Tzv. „výťah“ z učiva uľahčuje porozumenie textu, keďže dlhší odsek je spracovaný do jednoduchej podoby. Dá sa tu výborne uplatniť spomínaná technika SQ3R. Poznámky majú byť prehľadné vo forme viet alebo hesiel, rôznych grafických prvkov, ako sú podčiarkovanie, krúžkovanie, farby, značky, rôzne druhy písma a pod. Potrebné je tiež zvýrazňovať kľúčové slová. Efektívne sú jednoduché dvojčlenné a jednočlenné vety, heslá, skratky a tiež značky. Mnohí študenti nevedia texty sumarizovať a oddeľovať relevantné od irelevantného. Preto je zo začiatku dobré premietnuť text na interaktívnej tabuli. Potom študenti postupujú podľa nasledujúcich inštrukcií: „Vymažte zbytočné slová a vety, opakujúce sa informácie, nahraďte vymenované pojmy jedným slovom, napríklad slová: „chladnička, mraznička, práčka, vysávač“ nahraďte slovom „spotrebiče“, vytvorte vetu, ktorá zhrnie zmysel celého odseku“.

Súčasťou práce s akýmkoľvek textom sú aj **skimming** a **scanning**. Cieľom skimmingu je odhaliť hlavnú myšlienku alebo podstatu textu. Najprv je potrebné daný materiál rýchlo prejsť očami. Dôležité je všímať si nadpisy, podnadvety, zvýraznené slová, ak sú prítomné, aj obrázky. Je to rýchle čítanie bez zameriavania sa na detaily. Malo by slúžiť na rozhodnutie, či sa textu budeme venovať hlbšie alebo nie. Cieľom scanningu je zistenie konkrétnej informácie alebo hľadanie konkrétnych údajov. Čitateľ pri scanningu číta pomerne rýchlo. Skenovaním textu možno nazvať aj hľadanie konkrétnych údajov, napríklad telefónnych čísiel, odchodov vlakov a pod. Scanning pomáha zvyšovať efektivitu pri štúdiu, výskume alebo písaní poznámok. Obidve techniky sú našimi pedagógmi využívané pomerne často a pre žiakov sú prijateľnejšie ako niektoré z postupov metódy SQ3R, náročné na čas a koncentráciu.

Záver stretnutia členov klubu

Štúdium akéhokoľvek textu je výzvou pre každého pedagóga. Študenti sú na rôznych úrovniach v oblasti čitateľskej gramotnosti, práca s textom je pre niektorých radosťou, pre iných utrpením. V konečnom dôsledku sa úspech dostaví aj u menej nadaných študentov, no vyžaduje si to prax a čas. Na odbornej škole je odborný text samozrejmosťou a pedagóg musí viesť žiakov k presvedčeniu, že odborná literatúra je základom prípravy na ich budúce povolanie.

Vypracoval (meno, priezvisko)	PaedDr. Zuzana Hiščárová
Dátum	15.11. 2022
Podpis	
Schválil (meno, priezvisko)	Ing. Jaroslav Bujda
Dátum	15.11. 2022
Podpis	

Príloha: Prezenčná listina
Pracovný list